

**Mittetulundusühingu Saarte Kalandus
uue rahastusperioodi (2023 – 2027) arengustrateegia avaliku arutelukoosoleku
PROTOKOLL nr 2**

Koosoleku aeg ja koht: 11. 02. 2022. a Kuressaare, Nasva klubi (Sõrve mnt 53, Nasva küla, Saaremaa vald).

Koosoleku algus: kl 14. 25

Koosoleku lõpp: kl 15.15

Koosolek salvestatakse, koosolekul osalejaid on sellest teavitatud.

Kutsutud ühinguväliste organisatsioonide esindajad: OÜ Cumulus Consulting esindaja Aado Keskpaik, TalTech Kuressaare kolledži direktor Merit Kindsigo (osales Skype teel) ja koostöökoordinaator Jaanis Prii. Kutsutud oli ka teiste organisatsioonide esindajaid aga neil ei olnud võimalik osaleda.

Koosolekust oli võimalik osa võtta ka Skype vahendusel:

<https://join.skype.com/Fb0J9alwU7ja>

Koosolekul osales 29 inimest, neist neli Skype teel (osalejate registreerimisleht on lisatud protokollile).

Koosolekut juhatas: Aado Keskpaik

Koosolekut protokollis: Hille Tānak- Helde

Aado Keskpaik tutvustab koosoleku päevakorras arutlusele tulevaid küsimusi, mille kohta soovitakse osalejate ettepanekuid ja arvamusi.

PÄEVAKORD

1. Milliste tegevustega jätkamist peate esmatähtsaks ja millised tegevused võiks lõpetada?
 2. Milliseid uusi tegevusi võiks kavandada või millistest tegevustest tuleks üldse loobuda?
 3. Kas võiks midagi muuta Saarte Kalanduse töökorralduses?
- A. Keskpaik palub osalejatel päevakorra osas sõna võtta.

Sõna võtsid

Jaanis Prii – esitab küsimuse arengustrateegia koostamise alusdokumentide kohta, soovides teada, milliste dokumentidega reguleeritakse kalandusvaldkonna arengustrateegia peamisi tegevuseesmärke.

Aado Keskpaik – selgitab arengustrateegia koostamise taustainfot ja selgitab, et võrreldes eelmise strateegia perioodiga olulisi muudatusi sisse viidud ei ole, teljed on põhimõtteliselt samad. MEMist saadud viimase info alusel viiakse sisse pigem vähetähtsad muutused tegevussuundade eesmärkides. Kui täna oma sisulist arvamust edastada, siis tuleks lähtuda

eelkõige olemasolevate tegevussuundade eesmärkidest ja ettepanekud teha selles osas, mida oleks vaja muuta või täiendada. Kas oleks vaja mõnes tegevussuunas uus tegevus või eesmärk sisse viia. Kõige olulisemad ettepanekud puudutavad kindlasti seda, millega peaks jätkama ja milliseid tegevusi võiks juurde kavandada. Tänapäevase koosoleku eesmärk on eelkõige kaardistada reaalsed probleemid ja kui need on olemas, siis tuleb välja öelda oma konkreetsed seisukohad.

Mihkel Undrest –täpsustab arengustrateegia eesmärke, eelkõige on strateegia seesmärgiks kalanduse arendamine ja toetamine. Strateegia koostamise alusdokument on määrus, mille nõuded tulevad EList ja suuresti sõltub ka määrusest see, kuidas rahavoogusid jagatakse. Eelkõige on strateegia suunatud ikkagi kalanduse püsijäämisele ja arendamisele.

Küsimused edastati enne koosoleku toimumist ka e- kirja teel liikmelisti, kalandusväliste organisatsioonide esindajatele ja olid leitavad ka ühingu kodulehel.

E- kirja teel esitati neli ettepanekut/ arvamust.

A. Keskpaik tutvustab esmalt e- kirja teel laekunud ettepanekuid ja arvamusi (ettepanekud lisatakse protokollis vastava küsimuse alla).

1. Milliste tegevustega jätkamist peate esmatähtsaks ja millised tegevused võiks lõpetada?

KUULATI AADO KESKPAIK

Kokkuvõtte sõnavõtust

E- kirja teel on saatnud oma ettepaneku Pähka Vähi- ja Kalakasvatuse esindaja Taneli Leivat: „Kindlasti peaks jätkuma esimene tegevussuund (väärindamine). Jätkusuutlike kalakasvatuste laiendamine, parendamine. Uueks tegevussuunaks võiks olla täiesti eraldiseisvalt vesiviljelus.”

Saaremaa Vallavalitsuse poolt on ka kirjalikult esitatud mitmeid ettepanekuid. Tegevuste jätkamise osas on tehtud järgmised ettepanekud: „Oleme kohaliku omavalitsusena huvitatud sellest, et kogukond neid sadamaalade arendusi ka edaspidi ellu viia saaks.

- Prioriteetsed valdkonnad – lastele/noortele suunatud tegevused peaksid jätkuma
- Nn pehmete valdkondade toetuste puhul võiks MTÜ-de omaosaluse % olema väiksem, eriti eelpoolnimetatud lastele/noortele suunatud tegevuste puhul.
- Pehmed tegevused suhteliselt väikese mahuga? Ehk on Saarte Kalandusel võimalik tekitada sarnane süsteem mitmetele teistele toetajatele, kus on (nt 30 000 eur) ja sealt võivad kõik kalanduse ja rannaeluga seotud tegevuste toetuseks taotleda (jooksvalt või 2x aastas); väikesed, lihtsad, odavad ideed, mis strateegia elluviimist toetavad, võiksid olla lihtsa menetlusviisiga ja hõlpsasti toetatavad.
- Ajaloolise püügiõiguse küsimus ja toetavate MTÜde % - nn karuteene selles osas, kus liikmeid rohkem.
- Suuremate projektide puhul võiks kaaluda 2-astmelist menetlust – kõigepealt põhimõtteline nõusolek ja edasi esitatakse põhiprojekt.

- *Strateegias peaks olema oma nägemus konkreetsete investeeringute näitel – võiks jätkuda.*
- *Toetused rannakalandust tutvustavatele tegevustele ja ka nt kirjandusväljaannetele.”*

Rohkem ettepanekuid selles valdkonnas ei tehtud.

2. Milliseid uusi tegevusi võiks kavandada või millistest tegevustest tuleks üldse loobuda?

KUULATI AADO KESKPAIK

Kokkuvõte sõnavõtust

Arne Salong on saatnud järgmise sisuga e- kirja: „*Kalurite jaoks kahjuks pole seal enam suurt midagi – see juba pigem mingi ühiskonna toetusmeetmete programm. Minu meelest tuleks seda kuidagi pöörata rohkem nii, et kalurid ka saaksid oma igapäevasteks toimetusteks tuge taotleda.*”

Saaremaa Vallavalitsuse ettepanek uute tegevuste kavandamiseks „*Õpperadade/ loodusradade rajamise toetus MTÜ-dele (omaosalus max 10%) Kalandusturism? Külastuskeskkonnale suunatud pehmed tegevused? Biosfääri programmalaga seotud tegevused.*”

Sõna võtsid

Mihkel Undrest – biosfääri kaitsealasid toetatakse riigi poolt.

Aado Keskpai – tegemist on vallapoolse ettepanekuga.

Raul Paabu – Arne Salongi ettepanek on üsna õige, kaluritele erinevate kalapüüki toetavate vahendite andmine on õige aga hetkel meede seda ei võimalda. Väga tore oleks kui saaksime püügivahendeid ja paate jms meetme toel soetada, kaasajastada ja korrastada aga see pole paraku lubatud aga oleks vajalik.

Mihkel Undrest – seda me võiksime ju uurida, kas on võimalik strateegiasse juurde lisada need tegevused, mis toetavad kutselise kaluri tööga seonduvaid parendusi. Kas see uues määruses, mis kohe peaks valmis saama, on ka lubatud, seda me hetkel ei tea. Kui näiteks püügivahendite soetamine ei ole määruse järgi abikõlblik, siis me seda kindlasti oma strateegia kaudu toetada ei saa.

Aado Keskpai – täpselt nii on nagu Mihkel Undrest ütles, me ei ole seda määrust veel näinud. Maaeluministeeriumist on edastatud Saarte Kalandusele mõned punktid, mida kavatakse muuta ja seal praegu püüniste parendusega seotud tegevusi kirjeldatud ei ole.

Jaanis Prii – ma saan aru, et kaluritega seonduvaid tegevusi on 3-4 suunas. Esimene suund on see, et kalurid ei püüaks väga palju kala. Teine suund on see, et püügi asemel tuleks tegeleda vesiviljeluse ja kalakasvatusega ja arendada muid selliseid tegevusi. Ja kolmas suund on see, et rannakultuuri tervikuna arendada. Kuuldes praegu ettepanekuid on kalurite probleem tegelikult see, kuidas uuendada püüniseid ja paate. Kalurite probleemid on tegelikult ka laiemad, me saame rääkida näiteks hüljestest. Ühest küljest tuleb jälgida, et neid võimalikult vähe püünistesse satuks, teisalt nad söövad palju kala ja lõhuvad võrke. Ma

olen aru saanud, et rannapüügi osas on olemas innovaatilisi lahendusi hülgeprobleemiga tegelemiseks ja võrgud tuleb välja vahetada. See aitab keskkonda säästa ja aitab kaluritel kala püüda, tegemist oleks innovaatilise suuna ja lahendusega. Väikesadamate osas selline tähelepanek, ühelt poolt on kalanduse meede, mis toetab kalasadamaid ja teiselt poolt oli EASi väikesadamate toetamise meede, mis toetas eelkõige jahisadamaid. Kogukonnale on eelkõige vaja selliseid väikesadamaid, kus saaks paadiga kalale minna, lihtsalt paadiga sõitma minna, sadamad, mis võimaldaksid lastel purjetamas käija ja muid selliseid tegevusi teha. Multifunktsionaalsete sadamate suuna arendamine oleks vägagi aktsepteeritav. Saaremaa Merispordi Seltsi esindajana toetaksin ma sotsiaalsest tegevussuunast eelkõige lastele purjetamise ja merekogemuse andmise õpet ja vähem selliseid pehmeid tegevusi, mis on seotud, kas kontsertide vms sarnaste ettevõtmistega.

Mihkel Undrest – küsib Jaanis Prii arvamust Bellingshauseni projekti osas, kas on vajalik toetada näiteks laste purjetamise õpet või mälestusmärkide püstitamist. Meilt see projekt rahastamist ei saanud aga mida Sina arvad?

Jaanis Prii – riik tellis eelmisel aastal Tartu Ülikoolist uuringu, mis käsitles pärandi rolli Eesti turismis. Seal avaldati üks kaart ja kaardi peal olid tähtsad isikud ja tähtsad objektid üle Eesti, Saaremaalt oli seal kaks asja, seal oli Bellingshausen ja seal oli Louis Kahn kui Saaremaa kõige kuulsamad inimesed. Ma ütlesin nii, et Bellingshausen on piisavalt kuulus, et ta kusagil korralikult ära tähistada, teha see monument valmis. Kalandus võiks seda monumenti siiski toetada.

Riina Allik – kas Saarte Kalandus eksib kui ta otsustab laste kasuks?

Jaanis Prii – ma ei taha seda öelda, küsimus esitati Bellingshauseni kohta ja võiks mõelda ka Bellingshauseni monumendi toetamisele. Me ei peaks vastandama kalureid, lapsi ja Bellingshauseni monumenti. Praeguseks on Bellingshauseni monument juba unustatud teema, Kultuuriministeerium võttis oma rahad ka ära, monumenti ei tule ja see kuulus inimene on mõnes mõttes teist korda maha maetud.

Aado Keskaik – ettepanekud on diskussioonist väljaloetavad, üks ettepanek on tõenäoliselt ka see, kui Bellingshauseni monumendi püstitamise küsimuse üle on diskuteeritud, siis järgmises strateegias tuleb hoolitseda selle eest, et seal oleks võimalik taoliste projektide puhul mingi üldarusaadav piir vahele tõmmata. Lõppkokkuvõttes otsustab Saarte Kalandus ise, kellele toetusi määrata. Eelnevalt mainitud multifunktsionaalsete sadamate osas oli ministeeriumi signaal selline, et need tulevad toetuskõlblikuks. Püüniste osas ma ei tea infot aga midagi võib seal selle klassikalise hüljeste ja kormoranide teema puhul kõne alla tulla, järelikult võivad kõne alla tulla ka hülgepeletid ja muud sellised innovatiivsed lahendused.

Raul Paabu – kalanduses ei ole ühtegi positiivset uudist pikalt olnud, meil on häda hüljeste, kormoranide, tuuleparkidega. Kala on niigi vähe, kalurite vanus järjest tõuseb, noori pealetulevaid kalureid on vähe, paistab, et kala jääb meres järjest vähemaks. See tähendab seda, et me peaksime oma olemasolevaid püüniseid välja vahetama ja kaasajastama, et töö oleks lihtsam ja natuke tõhusam, mitte teha uusi juurde aga välja vahetama vanu. Meil püüavad praegu hobikalurid rohkem kui kutselised. Ettepanek oleks, et ühing võiks leida mingi hoova, millega EL poolt antavaid rahasid ise oma vajadustele vastavalt jagada aga ma kardan, et see jääb ainult sooviks kuna see on igatepidi juba reguleeritud ja selles osas ei ole võimalik enam midagi ära teha.

Aado Keskaik- Teie poolt on probleemi sisend antud, see läheb protokollile ja hiljem arutamisele, kuidas ja kas on võimalik ettepanekut strateegiaga ühendada.

Andres Toom – rannakalurite arv on aastatega katastroofiliselt vähenenud, need kalurid, kes ainult kalapüügist elatuvad võib õhe- kahe käe sõrmedel üle lugeda. Kindlasti on Saaremaa Merispordi Selts üks nendest, mille tegevuse läbi hakkab kaluritele järelkasvu juurde tulema. Tsiteerib Aldur Pitka aastast 1984. kui tähistati Saaremaa purjetamise 100.

aastapäeva: „*Kohates ookeanipüügi laeva kaptenisillal noort laevajuhti, kelles tunned ära kunagise Nasva sadamakail seisnud ja esmakordselt SVE paati uudistanud poisipõngerja, süveneb veendumus, et Saaremaa kalanduse tulevik on õigetes kätes. Karm meri õpetab oskuslikult valitsema nii jahti kui ennast, mis muudab poisid murdmatuks nii merel kui eluraskuste ees.*” Võistluspurjetajad tulid kalurite hulgast, ma arvan, et Saaremaa Merispordi Selt võiks olla päris heaks koostööpartneriks Saarte Kalandusele.

Riina Allik – kas on üldse mõtet taotleda sellist asja, et rannakalurid saaksid oma püügivahendeid nende meetmete põhjal uuendada. Paljud organisatsioonid jagavad erinevaid toetuseid erinevatele huvigruppidele aga kalandussektori esindajad on sealt välja jäetud kuna öeldakse, et teil on oma kalanduse meede. See on tegelikult võrdõiguslikkuse rikkumine. Võibolla annaks suruda sellele, et kalur on ka ettevõtja ja kui ta ei saa oma ettevõtte tootmisvahendite moderniseerimiseks, täiustamiseks toetuseid taotleda, siis see on ilmne ebavõrdsus teiste ettevõtjatega võrreldes.

Aado Keskaik – seisukoht on arusaadav aga, kas seda antud kontekstis üldse kasutada saab on iseasi, teistele meetmetele ligipääsu andmine ei ole tõenäoliselt strateegia pädevuses.

Raul Paabu – siin peeti silmas pigem seda, kuidas meie oma meetmest saame kalureid kutselise kalapüügi toetamise kontekstis aidata.

Aado Keskaik – püügivahenditesse investeerimise teema on üles tõstatatud ja kantakse protokollile.

Mihkel Undrest – probleemiks on ka kaluritele ka pankade vaheline suhtumine, kui saadakse teada, et tegemist on kaluriga, kes soovib laenu oma ettevõtte tarbeks, siis kalurile laenu ei anta.

Aado Keskaik – kas on veel ettepanekuid?

Mihkel Undrest – siin on täna esile tõstetud mitmeid aktuaalseid probleeme ja ettepanekuid. Kindlasti jätkame laste ja noorte merendusega seonduvate tegevuste toetamist.

Arvo Kullapere – praegu strateegias olemasolevad tegevussuunad on väga vajalikud ja nendega tuleb jätkata. Rohkem oleks vaja rõhutada merekultuuri osa.

Jaanis Prii – noorte tegevusest ja muudest asjadest rääkides, siis meetme ülesehitus voorude lõikes võiks olla selline, mis võimaldaks natuke pikemat ja süsteemsemat tegevust. Näiteks see, et lapsed Hoppetiga merele saime on väga hea näitaja. Aga kui rääkida purjetamise tutvustamisest Saaremaa erinevates sadamates, siis see eeldab üsna pikka planeerimist ja üsna pikka projekti. Täna on meil olemas 2,5 treenerit, kui rääkida purjetamise õpetamise projektist, siis oleks selle pikkus vähemalt kaks aastat/ kaks hooaega. See eeldab seda, et mõned voorud on natuke suuremad, et mõni suurem projekt saaks tulla ja seda mitte ainult purjetamise mõttes. Ka muudes asjades võib olla nii. Rannakalur ei taha ju muudesse

valdkondadesse tulla, kalur ei taha väga seda turisti merele viia oma paadiga, et tegevust mitmekesistada aga võibolla on võimalik ka seda selle koolitusega ühendada. Kui asi vajab pikemat planeerimist, siis saaks esitada pikemaid projekte kui teha süsteemsemalt mingit tegevust.

Mihkel Undrest – pikalt planeerida saab projekte ka praegu, kui teed projekti, siis kahe aasta jooksul peab olema see ellu viidud. Ehk, siis kui veebruari kuus on voor ja see tegevus on toetatav, siis kaheks suveks planeerida oma tegevusi on täiesti võimalik. Selle vooruga saab praegune rahastusperiood läbi aga järgmistes on pikemaajalised projektid võimalikud s.h. miks mitte ka purjetamine. Kui see on meetmega lubatud ja hindamiskomisjon seda toetab, siis miks mitte. Projekti kirjutamine iseenesest ei anna veel kindlust, et toetust saadakse aga kui hindamiskomisjon selle heaks kiidab, siis toetust ka saadakse. Täna on siin ettepanekuid uue strateegia osas juba tehtud aga, kas on veel võimalik mingi aja jooksul oma ettepanekuid esitada, et anda kõigile võimalus oma arvamuse esitamiseks?

Aado Keskaik – ma arvan, et ettepanekute esitamise aega ei piirata.

Tiina Mai – ega me täna veel täpselt ei tea ka kui suur meie „mängumaa” on.

Aado Keskaik – ma pakun välja, et Saarte Kalanduse poolt edastatakse asjaosalistele välja sellekohane info, mis aja jooksul on ettepanekud veel oodatud. Koosolekuid tuleb tõenäoliselt veel aga mitte väga palju.

Mihkel Undrest – eelnevatel aastatel oleme käinud ikka Orissaares ja mujal veel.

Arvo Kullapere – oluline on, et kalurid omavahel suhtleksid, olgu noored või vanad. Kaluritepäev on olnud selleks kohaks, kus sai suhelda. Praegune aeg ei ole võimaldanud kaluritepäevi pidada. Oleks hea kui edaspidi kaluritepäeva formaati veidi muuta ja lisada sinna rohkem kalandust tutvustavaid tegevusi juurde. Kaluritepäev on traditsioon ja traditsiooni ei saa lasta ära kaduda.

Mihkel Undrest – sel aastal kaluritepäev toimub, töö sellega juba käib, oleme läbirääkinud esinejatega, iseasi kui riik meid jälle lukku ei pane. Aga loodame, et seda ei juhtu.

Rohkem ettepanekuid selles valdkonnas ei tehtud.

3. Kas võiks midagi muuta Saarte Kalanduse töökorralduses?

KUULATI A. KESKPAIK

Kokkuvõtte sõnavõtust

Aivar Sõrm on e- kirja teel saatnud ettepaneku muuta hindamistulemuste kinnitamise 2/3 häälteenamuse nõuet üldkoosolekul: „Ehk siis kui poolt on 65% ja vastu/erapooletuid 35%, siis projekt lõkatakse tagasi. Ja mis edasi? Millise uue otsuse peaks tegema hindamiskomisjon teadmise, et eelmist otsust toetas poole seltskonnast. Teovõimetuna tagasi astuma? See ei muuda probleemi ega tekita ka lahendusi.”

Mingil määral lahendaks olukorra eeskirja muutmine niipalju, et numbrite vahetada ümardatakse mingil moel, tegemist on puhtalt formaalse ettepanekuga ja see pole päris see küsimus, mida siin täna arutama peaks.

Saaremaa Vallavalitsuse ettepanek Saarte Kalanduse töökorralduse muutmise osas:
„Selgem/läbipaistvam töökorraldus? Mida rohkem telgesid, seda segasem on? Kui vähem, siis üldistusaste suurem?” Selgeid ettepanekuid otseselt tehtud ei ole.

Sõna võtsid

Mihkel Undrest – toetatavad teljed on meil täpselt määrusega paika pandud ja neid me ise muuta ei saa.

Indrek Iljas – esitab ettepaneku hindamiskomisjoni töö osas. Ma saan aru, et hindamine on anonüümne ja projekti hindamiskriteeriumite lõikes tuleb koondhinne hindajate poolt antud hindepunktidest. Kas on võimalik, et taotlejatele antakse ülevaade hindajate poolt antud hindepunktidest kriteeriumite lõikes, et oleks näha kui suur on hindajate poolt antud hindepunktide vahe. Kas seda on võimalik teha nii, et hindaja nime ei oleks näha aga on näha ainult antud hindepunktid? See on oluline eriti juhul kui jääd ilma toetusest, siis on näha, kes on kriteeriumi lõikes andnud näiteks nulli või viie.

Riina Allik – ma võin öelda, et meil viite ei ole hindamisskaalas aga põhjendused on PRIAle vaja iga kriteeriumi puhul esitada.

Hille Tänäk- Helde – hindamine toimub e-PRIs ja seal on iga antud hindepunkti kohta märge olemas ja õigustatud huvi korral saab taotleja PRIAst ka väljavõtte hindajate poolt antud hindepunktidest hindamiskriteeriumite lõikes.

Aado Keskaik – probleem on välja toodud, mina ei oska seda küsimust kommenteerida aga olles tuttav SKK projektide hindamissüsteemiga, siis seal oli välja töötatud selline kord, et kui kellelgi hinde hälve oli üle kahe punkti, siis ta pidi andma personaalse põhjenduse. See on lihtsalt näide teisest analoogsest organisatsioonist.

Rohkem ettepanekuid Saarte Kalanduse töökorralduse osas ei tehtud.

Koosolekul esitatud ettepanekud arutatakse läbi strateegia töörühma koosolekul ja kooskõlastatakse MEMga.

(Allkirjastatud digitaalselt)

Koosoleku juhataja: Aado Keskaik

(Allkirjastatud digitaalselt)

Koosoleku protokollija: Hille Tänäk- Helde

Koosoleku protokollija: Hille Tänäk- Helde